

Michaela Váňová

**DIVADLO, KTERÉ SE CHCE SETKAT SE SVÝM DIVÁKEM  
DENÍK „INSCENACE přes HRANICE“**

**Posudek vedoucí magisterské práce  
na katedře Dramatická výchova – kombinované studium DAMU 2019**

Aby bylo v souladu to co chceme, co víme, co si myslíme, jak o tom píšeme a to, co děláme, je náročný úkol, proto je takový soulad dost vzácný; ještě vzácnější je, když se to všechno prolne na vysoké úrovni. Diplomová práce DIVADLO, KTERÉ SE CHCE SETKAT SE SVÝM DIVÁKEM je na úrovni výjimečné práce praktické: projektu a realizace autorského představení Michaely Váňové „INSCENACE přes HRANICE“. Ani diplomka, ani představení by nebyly tak přesvědčivé, kdyby se osobní, profesní a sociální, stejně jako „praktické“ a „teoretické“ stránky úkolu neprolínaly už od počátku, kdyby nevycházely z téhož zdroje: z hledání životní cesty – vlastní, i sdílené s druhými. „Divadlo, které se (...) **chce setkat se svým divákem**, tedy divadlo, které na svého diváka myslí od prvních impulsů, přes celé zkoušení a jednotlivé reprízy až k derniéře, bez ohledu na příznivost podmínek a počtu diváků, takové divadlo se nutně **musí zajímat** (*starat se*) o to, jak působí, musí *analyzovat, zamýšlet se a reflektovat*. Stejně tak tvůrce, protože jedině tak může pochopit možnosti, limity a nakonec i **smysl své práce**“, píše autorka v úvodu (s. 10). A v závěru článku o tomto projektu pro „Tvořivou dramaturgiu“ (5. příloha, s. 82) shrnuje: „Po návratu z cest jsem přemýšlela, co všechno mi přinesly. Na jedné straně to jsou (...) ‘nečekaná dobrodružství’ a řada nových zkušeností ve formě setkávání s rozdílnými diváky, zahraničními umělci, odborníky s odlišným pohledem na divadlo, rozdílnými přístupy, nepoznanými technikami a divadelními postupy. O něco cennější je ale na druhé straně možná ono samotné ‘vzdálení se’, díky kterému člověk může získat odstup a nadhled, nové nápady, sebevědomí a jistou profesní autonomii – tedy **odvahu hledat v oboru svou vlastní cestu, dosud nepoznané možnosti, odvahu zkoušet, riskovat a dělat chyby, nalézat a motivovat k takovému hledání třeba i své okolí**.“ (zdůraznění JP)

Diplomová práce je věcnou reportáží z těchto výzkumných cest, což umožnila forma deníku. Je zde *Deník zkoušení* a *Deník inscenace*. *Deník zkoušení* je obsáhlejší, protože zachycuje i přípravy na cestu (*Praha*). Tady sledujeme vznik a formování záměrů, čerpání inspirace, rozvíjení impulsů. Část *Portland* je pak záznamem zápasu o realizaci plánu a popisem transformace záměrů vzhledem k reálným možnostem (často spíše nemožnostem) v daném čase a místě. Obdivuji tón, jaký Míša našla pro líčení překážek všeho druhu a jejich zdolávání: vystihuje její životní postoj bez výmluv na okolnosti. Potíže, zvláště ty působené lhostejností a nedodržením příslibů, mě často naštvou; Míša je jen konstatuje a popisuje, jak si s realitou, mařící „realizaci“ plánů, poradila. Otevřenost všemu, co život přihrává, ať dobrému, či zlému, jí umožnila všimnout si, že cesta vede jinudy, než čekala: na

překážkách si jako na tělocvičném nářadí trénovala pružnost a zdatnost a rozvíjela si tak odvahu, sebevědomí, i tvořivost. Inscenace, vznikající v zápase i v souladu s realitou, je přesně na míru autorčiných možností i záměrů, ani nabubřelá, ani při zdi: je prostě odvážná. Z druhé strany – z nečekaných „příhrávek“ lidí i událostí, přicházejících v kritické chvíli na pomoc, mohla růst Míšina důvěra, že „když je nouze nejvyšší, pomoc boží nejbližší“ (asi by to vyjádřila jinak, ale zkušenost, že na poslední chvíli se řešení najde, když v to věříme, nemá jen ona).

V *Deníku inscenace* pak vidíme, že právě takovýto trénink autorku připravil na samostatné zvládnání těžkostí a pomohl jí ověřit a potvrdit výchozí hypotézu: je možné sdílet to, co chci sdělit, i bez sdíleného mluveného jazyka, sdílením jazyka divadelního, který bere do hry všechny kontexty možného setkání. Kromě potvrzení tušeného smyslu práce však autorka objevila i netušená zákoutí divadelního řemesla, a nečekané vhledy „do stavu světa“ v naprosto konkrétních příkladech, které zachytila a zprostředkovala čtenářům své práce. Vznikla tak nejen reportáž o jednom tvůrčím dobrodružství, ale i zpráva o době a místech, do kterých chce divadlo vstoupit s něčím, co může být důležité nejen pro tvůrce a nakonec i úvaha nad tím, co je tak důležité.

Pro vznik diplomové práce pokládám za důležité, že zachytila vznik a proměny záměrů napřed bezprostředně, deníkovou formou, a pak opakovanými návraty k zapsanému. Schopnost vést si při práci deník není běžná, ale když člověk „loví“ situace pro deníkový záznam, všímá si líp, co se děje a vidí souvislosti i tam, kde by mu jinak unikaly. Dostávala jsem mailem Míšiny deníkové záznamy z Ameriky, a když se pak k nim vracela – už i se zkušeností hraní pro různé diváky v různých společnostech, objevovala další a další otázky i souvislosti, pro které hledala vysvětlení lidské i odborné. Tak se do práce, rostoucí v čase, dostalo několik vrstev: prvotní záznam událostí, nápadů, komentářů, revidovaný pro mne jako prvního čtenáře (černý text), a pak jejich zvažování a doplňování (modrý text), čímž přirozeně vzniklo žádoucí propojení s odbornou literaturou. Být vedoucí takovéto práce bylo i pro mě dobrodružství; jsem moc ráda, že jsem mohla sledovat, jak Míša Váňová roste zároveň se svým úkolem a co všechno objevuje pro sebe i pro nás.

**Předložená diplomová práce je příkladně kompetentní v osobní, tvůrčí i intelektuální rovině; doporučuji ji k obhajobě a zároveň ji navrhuji na děkanské ocenění.**

V Praze 24.5. 2019

prof. PhDr. Jana Pilátová